

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. IX. Tertium Privilegium, de quibusdam indulgentiis, & participatione
bonorum operum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

13. Inquires Nono. Quando dicemus infra, in communi Bulla debere scribi nomen eius, qui illam sumit, eamque debere apud se retinere eo modo, quo ibidem explicabitur, id ne etiam est necessarium in hac parva Bulla? Respondeo, non esse simpliciter necessarium, docet Trullench. l. c. n. 8. quia id in hac Bulla, nec ab ipsa, nec ab eius Declaratore Commissario requiritur.

CLAVSULA. IX.

Item Prædicti Bullam sumentes, qui diebus Ieiunio non suppositis, ad implorandum Divinum Auxilium pro Unione & Victoria prædictis, voluntarium Ieiunium, vel si Ieiunare impediti legitime fuerint, aliud opus pium, arbitrio eorum Confessarii, vel Parochi, assumpserint, & simul pro Unione, & Victoria prædictis preces fuderint, toties id fecerint, dicto anno durante, quindecim annis, & totidem quadragenas de iniunctis eis, & quemolibet debitis penitentis misericorditer in Domino relaxantur, & insuper omnium precum, elemosinarum, Peregrinationum, etiam Hierosolime, & aliorum honorum, quæ in universali militante Ecclesia, & singulis eius membris sunt participes reddantur.

CAPVT IX.

Tertium Privilegium de quibusdam indulgentiis & participatione bonorum operum.

Sub prædictis conditionibus duo hic conceduntur puta, indulgentiæ quædam peculiares, & participatio bonorum operum fidelium. Iam de Singulis.

§. I. Quenam indulgentia hic concedantur.

1. Solebant olim in Ecclesia (nam hodie in usu non sunt) imponi delinquentibus diversæ penitentia iuxta diversam culpam gravitatem, ad arbitrium sacerdotis, v. g. Ieiunia, flagellationes, inclusiones in Monasteria, & simule ut habetur in multis Sacris Canonibus, qui ponuntur in fine decreti post tertiam eius partem; & illæ quidem, quæ imponebantur, ut duraturæ per Quadraginta dies v. g. vocantur Quadragenæ, seu Quarantena; quæ v. g. per septem dies appellabantur septenariæ, & sic de cæteris. Quando ergo ob Ecclesiæ benignitatem condonabatur alicui penitenti pœna ipsi iniuncta quæ aliàs durare, ut dictum est, debeat per quadraginta v. g. dies, dicebatur ei relaxari una Quadragena; quando autem octoginta dies, dicebatur ei relaxari duæ Quadragenæ, ut etiam, sic per annum durare oportebat, vel per duos annos, dicebatur ei remitti unius vel duorum annorum Penitentia.

2. Hinc facile iam intelligis quid concedat Pontifex, dum in præsentis clausula dicit, accipienti Bullam, ac ieiunanti cum circumstantiis in ea designatis, relaxari quindecim annos, & totidem Quadragenas de Penitentis ei iniunctis. Concedit enim ipsi remissionem debiti agendi penitentiarum per quindecim annos & totidem quadragenas, seu Quarantenas dierum: quæ quidem Quarantena ascendunt (nisi in computatione fallor) ad dies ducentos, & nonaginta; si autem id explices tunc remitti de pœna Purgatorii, pœnam prædicti anni prædictorumque dierum, si tunc remitti de purgatorii pœna, quanta tibi remitteretur, si per illud tempus penitentiam in hac vita egisses, semper magnum erit beneficium. Vt autem ex his modis sit probabilior, vide apud Scholasticos, præsertim apud Suar. de pœn. d. 5. o. 5. præsert. n. 5.

3. Scito autem, quando dicimus, per indulgentias remitti pœnam, nos intelligere, remitti in foro Dei; Falsa enim est illa opinio, quæ dicit, per indulgentias remitti solum penitentiam in Foro Ecclesiæ, lege Suar. l. c.

sect. 2. n. 2. qui censet esse de fide, posse ab Ecclesia concessi indulgentiam, ut per eam extra Sacramentum Penitentia remittatur pœna apud Deum, cum Christus Dominus absolute dixerit, (quemcumque solveris super terram, erit solutus, & in cælis)

4. Quando autem dicimus in foro Dei, intelligimus solum remitti eas pœnas nostris peccatis debitas, quibus pœnis satisfacere debemus in foro conscientie, quæ si tu a tuo Prælatore confiteris ad aliquam penam temporalem, ut sis v. g. suspensus per annum, sive temporalem, ab his pœnis non liberant te huiusmodi indulgentiæ. Idem dic de penitentis, quas sumimus Penitentia vel penitentia tibi imponit, quando aliquid delinquat, per has enim penitentias à Pontifice, vel Prælatore impostas, non satisfacimus immediate Deo ob nostras culpas, quarum satisfactiones respicit, ut diximus, indulgentia, sed immediate Ecclesiæ.

5. His cognitis, Inquires Primo, quando Pontifex in nostra Bulla Cruciatæ dicit, ieiunanti remitti decem annos, & quadragenas de iniunctis penitentis intelligi ne, remitti solum de iniunctis, seu impositis, an etiam de cæteris quomodocumque debitis ab ipso ieiunante.

Respondeo. Licet doctores, ut videtur ex apud Delugo. d. 27. de pœn. sect. 2. discrepent quando Pontifex limitat dicit, (de penitentis iniunctis) Aliqui enim d. cum comprehendunt iniunctas, cum alio modo debitis ut docet Suar. l. c. sect. 3. Aliqui vero solum iniunctas, ut docet Delugo l. c. n. 11. tamen in nostra Bulla, non discrepent, seu certe discrepare non possunt, certum enim est remitti de utriusque, quia sic clare conceditur in Bullæ nostre nomine ibi. (De iniunctis, & quomodolibet debitis Penitentis).

6. Inquires Secundo, An possit indulgentia huius clausulæ multoties acquiri, si multoties fiat quæ in illa imponuntur?

Respondeo, posse; siquidem hoc manifeste significat illud (toties, quoties.)

Inquires Tertio. An per obtentam, vel obtinendam Indulgentiam possit Confessarius nullam Penitentiam imponere penitenti vel penitens impostam omittere, si indulgentia fuit plenaria, vel illam diminuire ad proportionem indulgentiæ, si ea partialis fuit, qualis est hæc quam in præsentis clausula explicabimus. An, inquam, possit ob illam rationem, quod iam per indulgentiam penitens satisfacit pœnæ, sibi debite, propter quam solam satisfactionem imponitur penitentia vindicatur, de qua solum hic loquutio esse potest, nam verum Medicinalem semper esse necessarium exhibendam, pœcā penitente omitti posse, iam scimus.

Respondeo, non posse omitti, semper esse exhibendam docet Suar. t. 4. in 3. p. d. 38. l. 1. o. 1. Sed possit, concedit propter rationem iam dictam, aliasque, Delugo de pœn. d. 27. n. 22. addens esse sententiam communem doctorum.

Ego quamvis videam, hanc communem sententiam esse admodum reipsa probabilis, de qua aliquid indicavi in Met. Conf. l. 4. c. 1. n. 6. quia tamen ea supponitur lucrati esse, vel lucraturum indulgentiam, id, quod certe communiter non caret aliqua incertitudine propter multas condiciones, quæ requiruntur ad indulgentias certo acquirendas: ideo in Praxi semper à Confessario iniungitur Penitentia in confessione, & à penitente adimplatur: ut nimirum certi firmus de adhibita satisfactione, & ita notat Bardi p. 1. r. 4. c. 1. sect. 3.

§. II. Quanam Communicatio operum hic concedatur.

1. Inter iustos constitutos in Ecclesia sub uno Capite Christo adesse communicationem operum, quam tenetur in Symbolo ibi (Sanctorum communicationem), de fide certum est sed in quonam ea consistit?

Sanè, non solum consistit in fluxu, quo Chritus Dominus, tanquam caput in sua membra gratia impertit

& in communicatione sacramentorum omnibus fidelibus communis; verum etiam in eo, quod quilibet iustus possit applicare sua opera, & de facto applicet, quando ei libet, in satisfactionem peccatorum quas alij debent pro suis culpis, & item, ut possit per sua bona opera impetrare, & de congruo obtinere pro aliis ali- quod donum supernaturale, vel naturale, nimirum auxilium gratiæ, conversionem à malo statu, sanctitatem, bona temporalia, &c.

2. Quoniam autem hæc communicatio est omnibus fidelibus communis, quid supra hanc concedit hic Bulla Cruciatæ? Nihil, Respondet Lud. à Cruc. d. 1. c. 8. d. 14. n. 11. & Trull. l. 1. in bull. §. 5. n. 9. sed eandem communicationem novo titulo acquirendam.

3. Verum probabilius esse debet, aliquid aliud concedi, quandoquidem adeo signate eam concedere, Pontifex proficitur, & ut ex contextu patet, tanquam novum Privilegium.

Sed quoniam id aliquid est?

Respondeo, si prius memineris opera cuiuscunque iusti esse meritoria, impetratoria, & satisfactoria. Et quidem per opera, ut meritoria, quæ vocantur à Theologis meritoria de condigno, solum iustus facit sibi operanti: At per opera impetratoria, quæ vocantur à Theologis merita de congruo possunt fideles impetrare, & mereri de congruo, tum pro se, tum pro aliis, hoc est mereri ex liberalitate convenienti Deo aliquo beneficium sibi, vel alteri.

4. His in memoriam revocatis, sic aliqui discunt, quod ad satisfactionem, Petrus v. g. iustus jejunit v. g. per diem, sanè satisfaciit pro aliqua parte peccatorum, quam fortasse adhuc debebat pro suis culpis, vel, si illud jejuniū applicet pro aliis, v. g. pro Paulo, valebit satisfactio talis jejuniij pro peccatis debitis à Paulo. At vero si Petrus inveniat, sive per alia similia opera, sive per acquisitam indulgentiam plenariam, nihil omnino debere pro suis culpis, & ex alia parte pro alio ipse non applicet, vel si applicet pro alio, hic alius sit incapax, puta, quia existit in mortali, vel est in gloria, vel est in Gehenna, tunc illa satisfactio quantitas Petro superabundans ex prædicto jejuniio, quæ ipsi non est necessaria, quæque soli Deo cognita est, reservatur in Thesaurò Ecclesiæ, cuius solus Pontifex est distributor. Idem ergo Pontifex per hoc privilegium communicationis, de qua loquimur, concedit hoc beneficium, ut illa satisfactio superabundans, antequam reponatur apud Ecclesiæ Thesaurum, participetur (secundum taxam, quæ à solo Deo est præscripta, & nota) ab eo, qui bullam habens jejunit cum circumstantiis explicatis.

Satisfactio autem dicta, quæ participabitur, erit illa, quæ superabundat in eo puncto quo habens bullam modo dicto jejunit, vel fortasse etiam (ut tenet Gallegus claus. 7. d. 66.) erunt illæ satisfactioes omnes, quæ erunt postea faciendæ, & non applicandæ durante anno ejusdem bullæ, quod certe, ut idem notat *ibid.* d. 59. est magnum beneficium. Simile quid dici posset de impetrationis fructu, quod videre poteris apud Gal. l. c. & melius apud Cast. de bull. d. vnc. 1. n. 5.

Hæc explicatio, quam affert Bardi de Bulla part. 2. tract. 4. cap. 2. sect. 1. num. 7. solum illud habet boni, quod alia melior non occurrit, nam cæterum gratis videtur confecta. Ego autem potius dicerem, dari quidem eiusmodi communicationem per bullam, quandoquidem sic expresse conceditur à Pontifice, sed quænam sit, ignoratur, donec Deus dignetur per aliquem, qui ipsi placuerit, declarare.

§. III. Sub quibus conditionibus prædicta conceduntur.

1. Primo, sub Jejunio, vel te non valente ieiunare, sub opere tibi commutato à Confessario, vel Parrocho. Secundo, sub oratione fundenda pro unione Principum Christianorum contra Infideles & pro victoria

Part. III.

contra eosdem. Non posse autem hæc opera fieri per alium ad hunc effectum, videtur manifestum, nam ex modo loquendi Pontificis imponuntur et Personalia.

2. Jam vero quoad Jejunium illud debet esse voluntarium, unde non valet ad hunc effectum Jejunium ex prænitentia tibi à Confessario imposita, nec Jejunium ex Præcepto Ecclesiæ. Scio Ludovicum à Cruce sustinere Jejunium Quadragesimæ sufficere, idque ex præsumpta voluntate Pontificis, qui non est censendus toto illo Quadragesimæ longo tempore, velle Fideles pascere his indulgentiis; scio inquam, hoc, sed assentire non possum, quia ubi verba disponentis sunt clara, non est locus præsumptioni; at, quid clarius, quam illud, (*diebus Jejunio non suppositis.*)

3. Maior difficultas est, an satis sit ieiunium ex Voto, Bardi p. 2. tr. 4. cap. 3. sect. 1. n. 3. cum alijs putat, non sufficere, Gallegus autem, l. c. sufficere, quia Pontifex excludit ieiunium, præcepto non suppositum; & vult ut sit voluntarium, at ieiunium ex Voto non est ieiunium ex præcepto, & est maxime voluntarium, atque ex devotione votantis, Non mihi displicet hic discursus.

4. Præterea commutans prædictum ieiunium iis, qui sunt impediti, non potest esse alius nisi vel Confessarius, explicatus supra c. 8. §. 1. n. 3. vel Parochus: & quia dicit Pontifex (eorum arbitrio) arbitrium autem in iure semper debet esse rationale, ideo commutatio debebit fieri prudenter iuxta aliquam proportionem ad ieiunium spectata qualitate Personæ.

5. Prædictus Galleg. l. c. dub. 65. sustinet, ieiunium hoc non posse commutari ad hunc effectum in orationem, sed debere commutari in aliud opus bonum pium distinctum ab oratione, atque erravisse Rodriguez cum dixit posse in Orationem, quia inquit Gallegus, Pontifex vult duo opera, & non solum Orationem. Certe ego puto, id tutius saltem esse, sed non video, unde ita opera duo distincta exigit Pontifex, ut non possit ieiunium per replicatam Orationem compensari.

6. Illud denique hic concedo, quod concedit Cast. l. c. p. 5. n. 2. nam si quis ex aliqua causa infirmitatis, laboris, vel ætatis à præcepto excusetur, poterit ieiunare ad hunc effectum valide; quia iam illi eiusmodi ieiunium est voluntarium, & supererogationis.

7. Secundo, quoad Orationem fundendam, nihil esset explicandum cum in tenore Bullæ, quæ ad hanc pertinent sint clara, nisi Rodr. in Add. bul. §. 7. cum Cast. l. c. n. 3. scrupulum quemdam induxisset. Dixit enim, hanc Orationem debere esse externam seu vocalem, nec sufficere solum mentalem; quia Pontifex (inquit Rodriguez, quando præcipit opera satisfactoria; requirit externa, & visibilia. Verum puto, satis superque esse mentalem, quia quando Pontifex vult vocalem Orationem illam explicat iniungendo Rosarium v. g. Septem Psalmos, Litanias, &c. Quod autem assumit Rodr. gratis assumit, nos enim dicimus, quamvis Oratio vocalis sit magis proportionata visibili Ecclesiæ, non tamen semper eam esse necessariam, cum Pontifex possit concedere indulgentiam se conterenti v. g. & sæpe solet eam concedere dicenti, Jesus, in corde, si ore non potest. Lege Suar. 14. in 3. p. d. 5. 2. sect. 5. n. 5.

8. Scito denique hic duo. Primo, ad lucrandam hanc indulgentiam, satis esse illam elemosynam, quæ datur in acceptione bullæ quia aliam non requirit. Clausula hæc, ut notat Gall. claus. 7. d. 60.

Secundo, satis esse non valde longas preces, sed id distinctius dicam mox c. 10. §. 2. n. 4.

CLAUSULA X.

Item, qui, dicto anno durante, in singulis diebus Stationum alme Urbis, quinque Ecclesias, seu Altaria, seu in illorum defectu, quinque unum altare devote visitaverint, precesque ad Deum pro Unione, & Victoria prædictis fecerint omnes, & singulas indulgentias Stationum intra, & extra

Q9 2 mayos

muris predictæ Urbis, tam pro se, quam per modum suffragii, pro defunctis, pro quibus visitaverint, consequantur.

CAPVT X.

Quartum Privilegium. De Indulgentiis Stationum quas concedit bulla

1. **V**isitantibus Ecclesias Almae Urbis Romæ conceduntur variae indulgentiae, quarum aliquæ, quæ conceduntur iis, quæ visitaverint hanc vel illam designatam à Summo Pontifice Ecclesiam, sunt sollemniores, vocanturque proprio vocabulo, Stationes, quia ut indulgentiæ eas acquirantur, itur ad standum ibi, & ibidem orandum.

Has ergo indulgentias Stationum, non autem alias, quæ aliis titulis conceduntur in aliis Ecclesiis concedit nunc in Bulla Pontifex, si illi qui bullam acceperunt, sequentes conditiones, quas statim explicabimus ponant.

2. Et quidem singulis quibusvis diebus anni, esse Romæ dictas stationes, & ibid, præter alias acquiri indulgentiam Plenariam, notat Gall. cl. 6. d. 6. d. 60. & Castr. de bull. p. 5. n. 9.

§. I. *Quinq[ue] Ecclesias, vel altaria visitaverint.*

Nosine Ecclesiæ venit locus Deo dicatus, auctoritate publica Episcopi erectus, ad Missam, divinaque officia celebranda. Altaris autem nomine, venit locus ille, seu illa mensa firma, lapidea, vel lignea, super qua exhibetur sacrificium. Nam propterea Altaria quædam in plateis, vel congregationibus, vel locis similibus, ubi sacrificare non conceditur, à nomine Altaris hic excluduntur.

2. Rursus licet Oratorium privatum, in quo, ex peculiari concessione Pontificis Missa celebratur in domo privata, dubitetur, an ad hunc effectum comprehendatur sub nomine Ecclesiæ docente Diana, p. 5. n. 2. ref. 43. ac Trull. l. 1. de bull. §. 6. d. 12. comprehendit, negante autem Gall. c. 8. d. 73. tamen Altare sic per omnes comprehenditur sub nomine Altaris, quia sine controversia habet omnia requisita ad verum Altare.

3. Jam vero cum Pontifex ejusmodi visitationem concedat sub disjunctione, Ecclesiæ, vel Altaris, puto cum Trull. l. c. d. 2. esse certum, te lucrari has indulgentias, si visitas quinque Altaria unius Ecclesiæ, quamvis in tuo Oppido plures adsint Ecclesiæ.

4. Propter eandem disjunctionem puto cum Lud. à Cr. d. c. 8. d. 13. n. 1. aliisque te ad libitum posse visitare tria v. g. Altaria unius Ecclesiæ, & duo alterius, vel contra, quamvis in utraque plura extent Altaria. Sed

5. Inquires Primo. Altare, in quo actu non adest illud quod vocamus Portatile seu Altaretum, aptumne est ad hunc effectum, de quo loquimur?

Respondeo, esse probabiliter aptum, quia satis est, si illud sit ex se Altare, & ex licentia Superioris, aptum ad sacrificium; secus, si non adsint, & vel tres Tobalæ, non sufficere. Affert pro hac Resolutione posset Rodriq. in add. ad Bull. §. 8. p. 23. qui docet, si in aliqua Ecclesia sit aliquod Canonicum impedimentum, ob quod ibi celebrari legitime nequeat, esse aptam ut ad hunc effectum lucrandi indulgentias Bullæ, visitetur, cum sufficiat locum esse Sacrum auctoritate Episcopi, & deputatum ad celebrandas Missas.

6. Quod si ponas, sive Altare Oratorii Privati jam esse redditum profanum, sive Altare Ecclesiæ à Ministris redditum omnino ineptum ad Sacrificium per partialem v. g. vel totalem destructionem; non est mirum, si tunc illud excludamus; quia, ut sic non retinet essentiam, ut ita loquar, Altaris.

7. Inquires secundo, si forte in aliquo Oppido non inveniatur quinque Ecclesiæ, nec una cum Altaribus quinque, sed cum uno tantum Altari, quid faciendum?

Respondeo. Tunc profecto concedit Summa Pontifex, satis esse si visitetur unum Altare quinque.

8. Hinc, si alicubi existas, ubi solum sit Oratorium privatum cum uno Altari, poteris cum fructu huius Privilegii quinque visitare dictum Altare, jam cum illud est verum Altare, ut dictum est modo.

9. Quid si alicubi existam ubi sunt quinque Ecclesiæ, vel una cum quinque Altaribus sufficiat, si unum Altare quinque visitem.

Respondeo. Nequaquam sufficere, quia Privilegium visitandi quinque unum Altare, conceditur dumtaxat, quando defunt quinque Ecclesiæ, vel quinque Altaria.

10. Et nota cum Henriquez, l. 7. c. 30. n. 1. deficiam quinque Altarium non satis esse, si sint in ea Ecclesia quam tu eligis visitandam; sed requiritur, ut quinque defunctus adsint in toto Oppido.

11. Inquires Tertio. Si ego habens Bullam decem aliquo impedimento, unde nequeam visitare quinque Ecclesias, nec quinque Altaria, potestne cum fructu visitare quinque unum Altare, ad quod possum me conferre? Ejusmodi certe sunt Moniales, quæ raro unico gaudent altari in sua Ecclesia; ejusmodi sunt in carcere inclusi, ejusmodi infirmi, ejusmodi qui per malum ab inimico v. g. timent si abeat per Ecclesiam.

12. Respondeo. Si prædictis suppetat copia unius Altaris, posse illud cum fructu huius Indulgentiæ quinque visitare probabiliter docet Bardi p. 2. Tr. 4. cap. 4. §. 4. n. 44. Et ratio quidem nequaquam est, quia non debemus presumere, Pontificem velle excludere ab his Indulgentiis plures, qui dictis impedimentis sine sua culpa detinentur, non est, inquam, hæc ratio, quia non facile præsumo extensionem, quando nullum est verum in Privilegio, quod extensionem infunderet: sed ratio est, quia in tenore huius Privilegii sunt illa verba, (In illarum defunctum) quæ certe satis verificari videntur non solum quando defectus est ex parte Ecclesiarum vel Altarium; verum etiam quando est ex parte habentium Bullam, siquidem personis vere impeditis vero defunctis illa quinque Altaria.

13. Inquires Quarto. Dum quis visitat quinque Altaria in eadem Ecclesia satisfactine, si ex eodem loco sine mutatione situs ea visitet, Quid Secundo si sine dicta mutatione visitet quinque idem Altare?

Respondeo. Dum visitas quinque Altaria, certe securius es, si dum fundis preces facias aliquem corporis motum versus illud Altare ad quod preces porrigis; locus, ea visitatio non videretur esse quintuplex, sed una. Dum item visitas unum Altare quinque (quæ est secunda quaestio) securius etiam eris, si prima visitatione hoc est, prima oratione finita, caput v. g. inclines, vel es genuflexus, surgas, & iterum genuflexus, & sic facies in singulis, ut nimirum appareant, & quidem sensibilibus, esse plures visitationes. Ita Trull. l. 1. §. 6. d. 1. n. 4. & Gallegus l. c. d. 75. §. 79.

14. Dixi (securius) nam cererum probabile est, si scire corde moveri, hoc est mente distinguere unam visitationem ab alia. Ita Diana p. 1. n. 12. ref. 102. pluresque alii allati à Gallego, dist. d. 79. ut Sà, Bon. Azor. Luc. Cane. Vill.

15. Inquires Quinto, Si quis inveniat Ecclesiam plenam ob multitudinem ad illam confluentium, satisfactine, si quinque Altaria visitet, stando pro foribus Ecclesiæ;

Quid Secundo. Si Ecclesia sit clausa. Respondeo. Si sit clausa non potest sufficere si foris visitet, quia vere illud non est visitare Altare. Etenim fortasse visitare Ecclesiam sed non, ut dico, visitare Altare; sicut non sufficere tunc tu esses moraliter persens missæ, quæ in huiusmodi Altari celebraretur.

16. At si sint apertæ fores, & tu ob multitudinem ingredi in Ecclesiam non posses, certo sufficere, ubi eras non solum pro visitanda Ecclesia, verum etiam pro visitando eo Altari, qui sit in prospectu, quia tunc tu es